

UZLUKSIZ TA'LIMDAGI ZAMONAVIY YONDASHUV FANIDAN 1-TOPSHIRIQ

Mavzu: Darslarda qo'yiladigan talablar

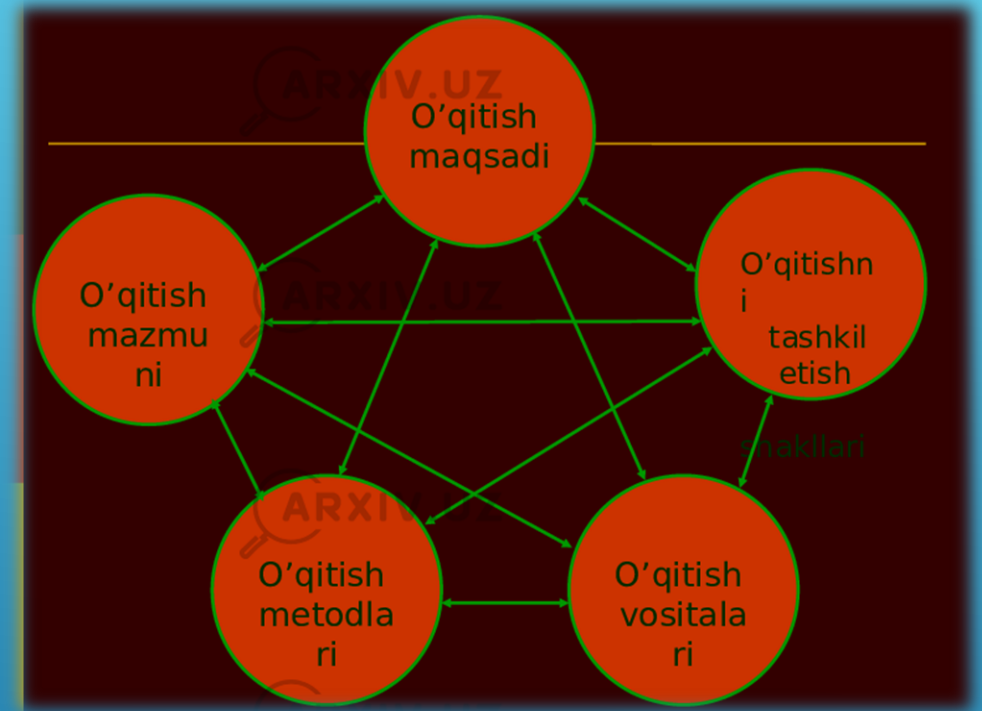

DARSGA QO'YILADIGAN TALABLAR.

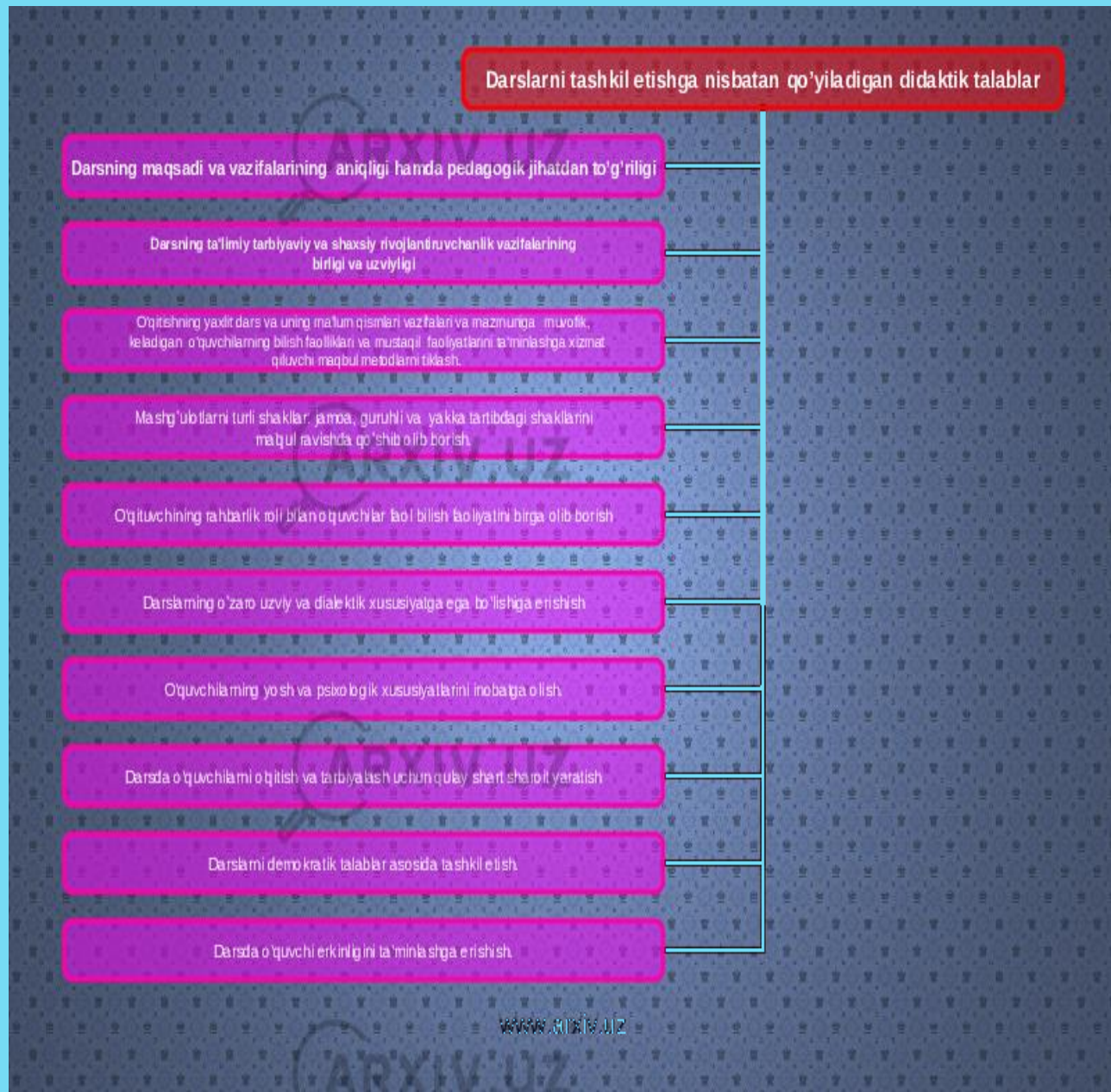
DARS RIVOJLANISHINING ASOSIY TENDENSIYALARI DARSGA BO'LGAN TALABLARDA O'ZINING ANIQ IFODASINI TOPADI. ZAMONAVIY DARSLAR QUYIDAGI TALABLARGA JAVOB BERA OLISHI LOZIM:

FANNING ILG'OR YUTUQLARI, PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH, DARSNI O'QUV-TARBIYAVIY JARAYON QONUNIYATLARI ASOSIDA TASHKIL ETISH;

DARSDA BARCHA DIDAKTIK TAMOYIL VA QOIDALARNING OPTIMAL NISBATLARINI TA'MINLASH;

O'QUVCHILARNING QIZIQISHLARI, LAYOQATI VA TALABLARINI HISOBGA OLIH ASOSIDA ULAR TOMONIDAN BILIMLARNING PUXTA O'ZLASHTIRILISHI UCHUN ZARUR SHAROITLARNI YARATISH;
O'QUVCHILAR ANGLAB YETADIGAN FANLARARO BOG'LIQLIKLARNI O'RNATISH;
ILGARI O'RGANILGAN BILIM VA MALAKALARI, SHUNINGDEK, O'QUVCHILARNING RIVOJLANISH DARAJASIGA TAYANISH;
SHAXSNING HAR TOMONLAMA RIVOJLANTIRISHNI MOTIVATSIYALASH VA FAOLLASHTIRISH;
O'QUV-TARBIYAVIY FAOLIYAT BARCHA BOSQICHLARINING MANTIQUIYLIGI VA EMOTSIONALLIGI;
PEDAGOGIK VOSITALARDAN SAMARALI FOYDALANISH;
ZARUR BILIM, KO'NIKMA VA MALAKALAR, FIKRLASH VA FAOLIYAT RATSIONAL USULLARINI SHAKLLANTIRISH;
MAVJUD BILIMLARNI DOIMO BOYITIB BORISH EHTIYOJINI YUZAGA KELTIRISH;
HAR BIR DARSNI PUXTA LOYIHALASHTIRISH, REJALASHTIRISH, TASHXIS VA TAXMIN QILISH.
HAR BIR DARS QUYIDAGI UCHTA ASOSIY MAQSADGA ERISHISHGA YO'NALTIRILADI: O'QITISH, TARBIYALASH, RIVOJLANTIRISH. ANA SHULARNI HISOBGA OLIB DARSGA UMUMIY TALABLAR DIDAKTIK, TARBIYAVIY VA RIVOJLANTIRUVCHI TALABLARDA ANIQ IFODALANADI.

SINF-DARS SHAKLIDA OLIB BORILADIGAN MASHG'ULOTLAR O'QITUVCHINING KUNDALIK O'QUV MATERIALINI TIZIMLI BAYON QILIB BERISHNI, XILMA-XIL USULLARDAN FOYDALANISHINI, O'QUVCHILARNING BILIM, KO'NIKMA VA MALAKALARINI IZCHILLIK BILAN HISOBGA OLIB BORISHNI, O'QUVCHILARNI MUSTAQIL ISHLASHGA O'RGATISHNI O'Z ICHIGA OLADI.

AMALIY VA TAJRIBA ISHLARI SHAKLIDA OLIB BORILADIGAN MASHG'ULOTLAR SINF SHAROITIDAN TASHQARIDA, O'QUV USTAXONASI, TAJRIBA YER UCHASTKALARI VA EKIN MAYDONLARIDA ISHLASH, EKSKURSIYALAR O'TKAZISH YO'LI BILAN OLIB BORILADI.

HOZIRGI ZAMON DIDAKTIKASI KO'P YILLAR DAVOMIDA TO'PLANGAN O'QITISH QOIDALARI, FAN YUTUQLARI VA ILG'OR TAJRIBALAR ASOSIDA BOYIB BORMOQDA DEYISHGA ASOS BOR. AMMO O'QUV JARAYONINING HAMMA QISMLARINI O'QITISHNI TASHKIL QILISHNING MAZMUNI, USULLARI, VOSITALARI VA SHAKLLARI BILAN MUNOSABATLARI YAXSHI OCHIB BERILMAGAN. BULARNING HAMMASI DIDAKTIK QOIDALARDAN AMALDA FOYDALANISHNI QIYINLASHTIRADI. O'QUV YURTLARI OLDIDA TURGAN YANGI VAZIFALAR VA EHTIYOJLAR O'QUVCHILARGA BERILADIGAN TA'LIM VA TARBIYA SIFATINI OSHIRISH, UNI YANADA RIVOJLANTIRISH VA YUQORI BOSQICHGA KO'TARISHNI TALAB QILADI.

O'QITUVCHI O'ZINING ANIQ SHAROITLARI VA IMKONIYATLARIGA ENG KO'P MOS KELADIGAN O'QUV JARAYONINI ONGLI RAVISHDA TANLAB OLISHI FOYDADAN HOLI EMAS. BU ISH DARSNING MUHIM TOMONLARINI TANLASHDAGI TAVAKKALCHILIKKA, BILIM, KO'NIKMA VA MALAKALARNI O'ZLASHTIRISH JARAYONINI BOSHQARISHGA QANDAYDIR TASODIFIY YONDASHISHGA YO'L QO'YMAydi.

DARS TA'LIMNING BOSHQA SHAKLLARIDAN FARQ QILUVCHI O'ZIGA XOS BELGILARGA EGA, CHUNONCHI: O'QUVCHILARNING DOIMIY GURUHI, O'QUVCHILAR FAOLIYATIGA ULARNING HAR BIRI XUSUSIYATLARINI HISOBGA OLISH BILAN RAHBARLIK QILISH, O'RGANILAYOTGAN FAN ASOSLARINI BEVOSITA DARSDA EGALLAB OLISH (BU BELGILARI DARSNING FAQAT MAZMUNINI EMAS, BALKI O'Z XUSUSIYATINI HAM AKS ETTIRADI).

DARSNING TUZILISHI ODDIY VA ANCHA MURAKKAB BO'LISHI MUMKIN. BU O'QUV MATERIALINING MAZMUNI, DARSNING DIDAKTIK MAQSADI, O'QUVCHILAR VA JAMO'A SIFATIDA SINFNING XUSUSIYATLARIGA BOG'LIQ.

ZAMONAVIY DIDAKTIKADA DARS QUYIDAGI TURLARI AJRATIB KO'RSATILGAN:

ARALASH DARSLAR;

YANGI MA'LUMOTLAR, ANIQ HODISALAR BILAN TANISHISH BO'YICHA YOKI UMUMLASHTIRISHLARNI ANGLAB YETISH VA O'ZLASHTIRISH MAQSADIGA EGA DARSLAR;

BILIMLARINI MUSTAHKAMLASH VA TAKRORLASH DARSLARI;

O'RGANILGANLARNI UMUMLASHTIRISH VA TIZIMLASHTIRISH ASOSIY MAQSADIGA EGA DARSLAR;

MALAKA VA KO'NIKMALARNI ISHLAB CHIQISH VA MUSTAHKAMLASH DARSLARI;

BILIMLARNI TEKSHIRISH VA TEKSHIRISH ISHLARINI O'RGANISH DARS;

O'Z TUZILISHI BO'YICHA ODDIY BO'LGAN, YA'NI BITTA ASOSIY DIDAKTIK MAQSADGA EGA BO'LGAN DARS TURLARI (O'RTA VA KATTA SINFLARDA QO'LLASH UCHUN MOS KELADI).

BOSHLANG'ICH SINFLARDA O'QUVCHILAR YOSHLARINI HISOBGA OLIB O'QUV ISHLARI TURLI XILLARIDAN FOYDALANISHGA, YANGI BILIMLARNI BERISHNI AVVAL ILGARI O'RGANILGANNI MUSTAHKAMLASH, TAKRORLASH BILAN BIRGA OLIB BORISHGA TO'G'RI KELADI. HATTO TEKSHIRISH DARSLARI HAM BU YERDA KO'PINCHA ISHLAR BOSHQA TURLARINI O'Z ICHIGA OLADI: MATERIALNI OG'ZAKI YETKAZISH. QIZIHARLI HIKOYANI O'QISH. DARSNING AYNAN MANA SHU TURI ARALASH (KOMBINATSIYALASHGAN), YOKI MURAKKAB TUZILISHLI DEB ATALADI. KOMBINATSIYALASHGAN DARSNING TAXMINIY TUZILISHI: UY VAZIFALARINI TEKSHIRISH VA O'QUVCHILAR BILAN SAVOL-JAVOB, YANGI MATERIALNI O'RGANISH, O'ZLASHTIRISHINI DASTLABKI TEKSHIRISH, MASHQ MISOLLARI DAVOMIDA YANGI BILIMLARINI MUSTAHKAMLASH, ILGARI O'RGANILGANLARNI SUHBAT KO'RINISHIDA TAKRORLASH, O'QUVCHILAR BILIMLARINI TEKSHIRISH VA BAHOLASH, UYGA VAZIFA BERISH.

O'QUVCHILARNING YANGI MATERIALLAR BILAN TANISHISH DARSINI YOKI YANGI BILIMLARNI BERISH (O'RGANISH) DARSINI NISBATAN KENG DOIRADAGI SAVOLLARNI O'Z ICHIGA OLGAN VA UNI O'RGANISHGA KO'P VAQTINI TALAB QILUVCHI, O'QUVCHILARGA TANISH BO'LMAGAN YANGI MATERIAL UNING MAZMUNI BO'LGAN TA'LIM JARAYONI. BUNDAY DARSLARDA UNING MAZMUNI ANIQ MAQSADI VA O'QUVCHILARNING MUSTAQIL ISH BAJARISHGA TAYYORGARLIKLARIGA HARAB BA'ZI HOLLARDA YANGI MATERIALNI O'ZI BAYON ETADI. BOSHQA HOLLARDA ESA – O'QITUVCHI RAHBARLIGI OSTIDA O'QUVCHILARNING MUSTAQIL ISHLARI OLIB BORILADI, UCHINCHI HOLDA – UNISI HAM BUNISIDAN HAM FOYDALANILADI. YANGI MATERIAL BILAN TANISHISH DARSINING TUZILISHI: YANGI MATERIALNI O'RGANISH UCHUN ASOS BO'LGAN AVVALGI MATERIALNI TAKRORLASH. O'QITUVCHINING YANGI MATERIALNI VA DARSLIK BILAN ISHLASHNI TUSHUNTIRISHI, BILIMLARNI TUSHUNISHLARINI TEKSHIRISH VA DASTLABKI MUSTAHKAMLASH, UYGA VAZIFA BERISH. BILIMLARNI MUSTAHKAMLASH DARSLARIDA O'QUV ISHINING ASOSIY MAZMUNI ILGARI O'ZLASHTIRILGAN BILIMLARNI MUSTAHKAM O'ZLASHTIRISH MAQSADIDA ULARNI IKKINCHI BOR TUSHUNIB OLISH HISOBLANADI.

TA'LIM TIZIMIDA ENG KO'P QO'LLANILADIGAN DARS TURLARI QUYIDAGILARDIR:

1. YANGI BILIMLARNI BAYON QILISH DARS.
2. O'TILGAN MATERIALLARNI MUSTAHKAMLASH DARS.
3. O'QUVCHILARNING BILIM, MALAKA VA KO'NIKMALARINI TEKSHIRISH VA BAHOLASH DARS.
4. TAKRORIY-UMUMLASHTIRUVCHI VA KIRISH DARSLARI.
5. ARALASH DARS (YUQORIDAGI DARS TURLARINING BIR NECHTASINI BIRGA QO'LLANISH).

Har bir dars turining ma'lum tuzilishi va xususiyatlari bor, bu narsa o'qituvchining o'quv materialini to'g'ri va samarali tushuntirishiga, mustahkam esda qoldirishga, takrorlashga va uning o'zlashtirilishini nazorat qilib borishiga yordam beradi.

